

Edukacja obywatelska

wybór publikacji dostępnych online za lata 2015-2025

Książki

1. **Aktywność obywatelska w Polsce** : co możemy zrobić? / Piotr Krygiel. - Warszawa : Instytut Sobieskiego, 2015. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://sobieski.org.pl/wp-content/uploads/2018/08/Krygiel-Aktywno%C5%9B%C4%87-obywatelska-PDF.pdf>
2. **Edukacja obywatelska** : jak zwiększyć zaangażowanie młodzieży w życie szkoły i społeczeństwa? / pod redakcją Barbary Jędraszko, Anny Herzog-Grzybowskiej. - Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2024. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2024/11/05/tv81cv/edukacja-obywatelska-online.pdf
3. **Edukacja obywatelska w Polsce** : analiza aktualnej sytuacji, zidentyfikowanych potrzeb oraz szans i barier rozwoju : program współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu ERASMUS+ / Ewa Bacia, Filip Pazderski, Sylwia Żmijewska-Kwiręg. - [b.m.] : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <http://obserwatoriumedukacji.pl/wp-content/uploads/2020/01/TUTAJ-edukacja-obywatelska.pdf>
4. **Edukacja obywatelska w Polsce po 1989 roku na przykładzie Fundacji im. Stefana Batorego** : praca doktorska / Łukasz Czekaj. - Kraków : Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2015. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/863/%c5%81lukasz%20Czekaj%20Edukacja%20obywatelska%20w%20Polsce%20po%201989%20roku.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. **Edukacja obywatelska w przestrzeni lokalnej** / Dorota Gierszewski. - Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2017. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/9879bd7a-5e8a-4349-8c6f-d9b491d63863/content>
6. **Edukacja obywatelska w szkołach w Europie** : 2017 : raport Eurydice. - Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2018. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2022/04/22/rtz7pk/edobpl-internetpl.pdf
7. **Edukacja w przestrzeni społecznej** : paradygmaty zmian / pod redakcją Anny Karpińskiej, Katarzyny Borawskiej-Kalbarczyk, Aliny Szwarc. - Białystok : Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2021. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/11246/1/Edukacja_w_przestrzeni_spoecznej.pdf
8. **Obywatel** : podmiot czy przedmiot w systemie konstytucyjnym / pod redakcją Radosława Grabowskiego. - Toruń : Adam Marszałek, 2024. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/f565211e-5f5f-4ab7-b02f-71a2fef9ca90/content>

9. **Partycypacja i edukacja obywatelska młodego pokolenia** : rozważania na tle doświadczeń polskich debat oksfordzkich / Natasza Lubik-Reczek. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2024. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://repozytorium.amu.edu.pl/items/1c782bcc-3b1c-4468-adb4-808fa2557276>

Artykuły z czasopism

1. **„Społeczeństwo Otwarte”** : czasopismo wspierające nauczycieli w wychowaniu uczniów do demokracji i obywatelskości // Katarzyna Wereszczyńska // Studia z Teorii Wychowania. - 2019, nr 4, s. 107-133. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/428600>
2. **Aktywność obywatelska jako zadanie i wyzwanie rozwojowe** : znaczenie okresu dzieciństwa i adolescencji / Beata Krzywosz-Rynkiewicz // Psychologia Rozwojowa. - 2019, nr 3, s. 9-20. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/61292381>
3. **Bycie obywatelem w wypowiedziach pokolenia 20 plus i ich fenomenograficzna rekonstrukcja** / Alicja Jurgiel-Aleksander // Dyskursy Młodych Andragogów. - 2019, nr 20, s. 51-62. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/431654>
4. **Deficyt obywatelskości : demokracja, edukacja prawnicza i kryzys władzy sędziowskiej** // Michał Stambulski // Państwo i Prawo. - 2023, nr 11, s. 1-23. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4632720
5. **Edukacja dla bezpieczeństwa a kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego** / Janusz Gierszewski, Andrzej Pieczywok // Colloquium. - 2024, nr 2, s. 99-116. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://colloquium.amw.gdynia.pl/index.php/colloquium/article/view/799/547>
6. **Edukacja dla wspólnoty?** : krytyczna analiza podstaw programowych kształcenia ogólnego / Violetta Kopińska, Hanna Solarczyk-Szwec // Forum Oświatowe. - 2016, nr 1, s. 11-32. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://www.forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/396/278>
7. **Edukacja obywatelska** : krytyczna analiza statutów podmiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej / Maciej Jabłoński // Niepełnosprawność. - 2018, nr 32, s. 276-292. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://czasopisma.bq.ug.edu.pl/index.php/niepelnosprawnosc/article/view/8171/7233>
8. **Edukacja obywatelska dorosłych a społeczeństwo obywatelskie** / Violetta Kopińska, Dorota Gierszewski, Henryk A. Kretek // Rocznik Andragogiczny. - 2015, nr 22, s.435-439. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/957624>
9. **Edukacja obywatelska dorosłych w Warszawie** : w stronę lokalności i aktywności / Marta Jadwiga Pietrusińska, Monika Gromadzka // Rocznik Andragogiczny. - 2018, nr 25, s. 115-125. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://apcz.umk.pl/RA/article/view/RA.2018.07/15204>

10. **Edukacja obywatelska i kształtowanie elit w teorii społecznej** José Ortegi y Gasseta / Jarosław Charchuła // Oświatologia. - 2019, nr 8, s. 65-71. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://web.archive.org/web/20201125071600id/http://osvitologia.kubg.edu.ua/images/2019/8/harhula.pdf>
11. **Edukacja obywatelska przez sztukę** : rola teatru polskiego / Wiesław Żardecki // Studia Edukacyjne. - 2021, nr 60, s.161-175. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/15822602>
12. **Edukacja obywatelska w szkole ponadpodstawowej w opinii uczniów** : wyniki badań sondażowych / Artur Szparaga // Sensus Historiae. - 2024, nr 2, s. 157-176. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://sensushistoriae.epigram.eu/index.php/czasopismo/article/view/761/766>
13. **Edukacja obywatelska w szkołach średnich ogólnokształcących w Polsce międzywojennej** / Wiesława Leżańska // Przegląd Historyczno-Oświatowy. - 2019, nr 1-2, s. 204-223. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://pho.test.znp.edu.pl/files/2019/07/PHO-nr-1-2_2019-DRUK.pdf#page=204
14. **Formy oporu nauczycielskiego jako przejaw obywatelskiego zaangażowania w procesie demokratyzacji edukacji** / Małgorzata Kosiorek // Człowiek-Niepełnosprawność-Społeczeństwo. - 2023, nr 60, s. 79-91. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/55524122>
15. **Inkluzywny potencjał globalnej edukacji obywatelskiej** / Magdalena Kuleta-Hulboj // Kultura i Edukacja. - 2019, nr 1, s. 77-90. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1968837>
16. **Jak szerzyć wiedzę o państwie i poczucie obywatelskie** / Stanisław Kutrzeba // Polska Myśl Pedagogiczna. - 2016, nr 2, s. 441-447. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://ejournals.eu/czasopismo/polska-mysl-pedagogiczna/artukul/jak-szerzyc-wiedze-o-panstwie-i-poczucie-obywatelskie-wybor-i-opracowanie-dominika-jagielska>
17. **Kim jest obywatel?** : reprezentacje obywatelskości w aktywności dzieci : badania partycypacyjne / Agnieszka Nowak-Łojewska // Colloquium. - 2024, nr 3, s. 141-152. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://www.colloquium.amw.gdynia.pl/index.php/colloquium/article/view/881/568>
18. **Kultura obywatelska w ponowoczesności** : wybrane konteksty edukacyjne / Kazimierz Czerwiński // Studia Edukacyjne. - 2022, nr 55, s. 183-204. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/916351>
19. **Miejsca pamięci w edukacji obywatelskiej** // Kinga Majchrzak // Studia Edukacyjne. - 2016, nr 42, s. 251-262. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/d9c64dfd-7f3b-4ae9-9c18-a7a2985e65d5/content>
20. **Miejsce i funkcje szkoły w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego** / Krystyna Chałas, Wojciech Kaczmarczyk // Roczniki Pedagogiczne. - 2020, nr 2, s. 115-128. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/search?q=Miejsce%2520i%2520funkcje%2520szko%25C5%2582y%2520w%2520budowaniu%2520spo%25C5%2582ecze%25C5%2584stwa%2520obywatelskiego>

21. **Międzynarodowe porównawcze badania w zakresie edukacji obywatelskiej** : historia rozwoju i kluczowe obszary analiz / Olga Wasilewska // Edukacja. - 2022, nr 1, s. 21-33. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/edukacja_2022_1.pdf#page=22
22. **Niewiedza obywatelska uczniów** : nowy problem polonisty? / Bernadeta Niesporek-Szamburska // Polonistyka. Innowacje. - 2020, nr 11, s. 89-104. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1075578>
23. **Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza jako narzędzie edukacji obywatelskiej w gminie** / Anna Ostrowska // Edukacja. - 2022, nr 1, s. 105-115. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/edukacja_2022_1.pdf#page=106
24. **Obywatelskość w edukacji humanistycznej** (w duchu Hannah Arendt) / Krzysztof Koc // Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka. - 2020, nr 37, s. 41-60. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1040757>
25. **Odmowa terażniejszości, czyli O odobywatelnianiu dzieci i udziecinnianiu obywateli** / Karolina Starego // Teraźniejszość-Człowiek-Edukacja. - 2016, nr 3, s. 41-65. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2140710>
26. **Od zaangażowania do wiedzy i umiejętności** : nieformalne uczenie się dorosłych w projektach nauki obywatelskiej / Iwona Sobieraj // Edukacja. - 2024, nr 3, s. 74-81. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2024-03/PDF/7_Edu_3_24_Sobieraj.pdf
27. **Partycypacja polityczna jako oś kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego i wzorców obywatelskości** / Paulina Depczyńska // Acta Universitatis Nicolai Copernici Pedagogika. - 2018, nr 2, s. 105-124. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://apcz.umk.pl/AUNC_PED/article/view/AUNC_PED.2018.016/17070
28. **Partycypacyjny potencjał terenowych rad oświatowych w kreowaniu społeczeństwa obywatelskiego** / Małgorzata Kosiorek // Studia edukacyjne. - 2020, nr 59, s. 61-73. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1075413>
29. **Patriotyzm w edukacji szkolnej** : założenia podstaw programowych kształcenia ogólnego / Violetta Kopińska, Kinga Majchrzak, Agata Szwech // Teraźniejszość-Człowiek-Edukacja. - 2017, nr 1, s. 93-109. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://yadda.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-issn-1505-8808-year-2017-volume-20-issue-1_77_-article-oai_ojs_kwartalniktc_educ_pl_article_305
30. **Pedagogika pokoju, edukacja obywatelska i wychowanie patriotyczne w ujęciu Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej** / Krzysztof Klimek // Edukacja Dorosłych. - 2016, nr 1, s. 77-86. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/464470>
31. **Poczucie własnej skuteczności i nadzieja podstawowa młodzieży oraz ich znaczenie w kontekście edukacji obywatelskiej** : perspektywy badawcze / Małgorzata Kuśpił, Anna Tychmanowicz // Studia z Teorii Wychowania. - 2025, nr 16, s. 241-261. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/59848500>

32. **Postawy obywatelskie w profilaktyce wiktymizacyjnej** / Brunon Hołyst // Prawo i Bezpieczeństwo. - 2024, nr 1, s. 144-170. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/56029094>
33. **Poznanie dziejów myśli politycznej w procesie edukacji obywatelskiej i prawnej** / Michał Śliwa // Miscellanea Historico-Iuridica. - 2016, nr 2, s. 21-34. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/621935>
34. **Praca jako okoliczność uczestnictwa obywateli w życiu społecznym** / Jakub Kowalczyk // Edukacja Zawodowa i Ustawiczna. - 2024, nr 9, s. 355-367. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://czasopisma.aps.edu.pl/index.php/ezu/article/view/2217/2072>
35. **Rola nauczycieli i rodziców w wychowaniu obywatelskim uczniów klas I-III szkoły podstawowej** / Emilia Jakubowska, Elżbieta Jaszczyszyn // Lubelski Rocznik Pedagogiczny. - 2018, nr 1, s. 147-155. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://journals.umcs.pl/lrp/article/view/4493/4542>
36. **Sejm dzieci i młodzieży jako przykład edukacji obywatelskiej** / Przemysław Ziółkowski // Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki, seria Edukacja-Rodzina-Społeczeństwo. - 2018, nr 3, s. 303-333. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1834413>
37. **Szkolne Kluby Wolontariusza jako przykład inicjatywy przygotowującej młodzież do uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim** / Katarzyna Braun // Edukacja. - 2022, nr 1, s. 79-87. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/edukacja_2022_1.pdf#page=80
38. **Trzy modele obywatelstwa a edukacja publiczna** / Łukasz Mirocha // Studia Iuridica Toruniensia. - 2016, nr 19, s. 215-233. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://apcz.umk.pl/SIT/article/view/SIT.2016.023/11481>
39. **Wychowanie obywatelskie w przedszkolu oraz w klasach I-III szkoły podstawowej** / Lucyna Dziaczkowska // Edukacja. - 2022, nr 1, s. 49-62. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/edukacja_2022_1.pdf#page=50
40. **Zmiana czy status quo? : krytyczna analiza nowych podstaw programowych do wiedzy o społeczeństwie** / Violetta Kopińska // Przegląd Badań Edukacyjnych. - 2017, nr 2, s. 201-228. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://apcz.umk.pl/PBE/article/view/PBE.2017.027/14096>

Artykuły ze stron WWW

1. **Aktywność obywatelska młodych kobiet na rzecz globalnych wyzwań** / Jagoda Schmidt, Małgorzata Harasimowicz // Centrum Edukacji Obywatelskiej. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://biblioteka.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2025/07/Aktywnosc-obywatelska-młodych-kobiet-na-rzecz-globalnych-wyzwan.pdf>
2. **Edukacja obywatelska : opinie** / Magda Jabłońska // Pomost Magazyn. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu: <https://pomostmagazyn.org/rownowaga-spoeczna/edukacja-obywatelska/>

3. **Edukacja obywatelska ma zastąpić Hit** : jest projekt podstaw programowych // Polska Agencja Prasowa. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://www.pap.pl/aktualnosci/edukacja-obywatelska-ma-zastapic-hit-jest-projekt-podstaw-programowych>
4. **Edukacja obywatelska w małej społeczności** / Agnieszka Pawłot // EPALÉ - Elektroniczna platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/edukacja-obywatelska-w-malej-spolecznosci>
5. **Edukacja obywatelska w nowej podstawie programowej** // SOS dla Edukacji. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
https://sosdlaedukacji.pl/wp-content/uploads/2024/07/SOS_edukacja_obywatelska.pdf
6. **Edukacja obywatelska zamiast HiT-u** : jaskółka większych zmian w polskich szkołach / Antoni Ambroziak // OKO Press. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://oko.press/edukacja-obywatelska-zamiast-hit-u-jaskolka-wiekszych-zmian-w-polskich-szkolach>
7. **Edukacja obywatelska w szkole od 1 września 2025 r.** // Portal Librus. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/edukacja-obywatelska-w-szkole-od-1-wrzesnia-2025-r#>

Strony WWW

1. **Centrum Edukacji Obywatelskiej.** [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://ceo.org.pl>
2. **Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.** [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://frdl.org.pl/>
3. **Stowarzyszenie Dialog Społeczny.** [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://dialogspoleczny.org/>
4. **Stowarzyszenie RES.** [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://stowarzyszenieres.pl/>
5. **Towarzystwo Edukacji Obywatelskiej – TEO.** [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://teo-wroclaw.pl/strona-glowna>

Filmy

1. **Wysłuchanie publiczne w sprawie wprowadzanego przedmiotu** : edukacja obywatelska // Państwowy Instytut Badawczy. [Dostęp 16.10.2025]. Tryb dostępu:
<https://www.youtube.com/watch?v=tT328xmzlk>

Opracowanie
Kornelia Makowska
16.10.2025

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu
jest Instytucją Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego